

Margold

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — 32— K
 Félévre — — — 16— K
 Negyedévre — — — 8— K
 Egy hónap — — — 2-70 K
 Egyes szám ára 10 fillér.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Hirdetéseket
 a kiadóhivatal vesz föl:
 Azonkívül az összes hír-
 : : : detési irodák. : : :
 Megjelenik vasár- és
 ünnepnapok kivételével
 mindennap d. u. 5 órákor

Nagybecskerek, 1917.

XLVI. évfolyam, 48. szám.

Szerda, február 28.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távlati jelentése. —

Wilson üzenete a kongresszushoz.

A nagy buvárhajóharc.

Wilson üzenete. — A buvárhajóharc. — Az elsüllyesztett Laconia. — Az entente offenzívája. — A дума megnyitása.

Wilson üzenete a kongresszushoz. — Az amerikai helyzet.

Budapest, febr. 28. Washingtonból jelenti a Reutter-ügynökség:

Wilson elnök a kongresszushoz üzenetet intézett, amelyben a többek között ezeket mondotta:

— Kritikus idöket élünk, amelyekben kötelességem, hogy szoros érintkezésben együtt maradjak a kongresszus mindkét házával. A február elsején bejelentett német taktika gyakorlati következményei még nem láthatók át teljesen. Mi felszólítottuk a semlegeseket, hogy velünk együtt dolgozzanak, hogy a pusztításnak véget vessünk. Azonban attól félek, hogy egyikük sem tartotta a tanácsosnak az Egyesült Államokkal való közös akciót. Kereskedelmünk szintén szenved, de leginkább azért, hogy sok hajónk aggodalmaskodva az amerikai kikötőkben maradt.

A hajóforgalomnak az amerikai kikötőkben való megzavarásáról Wilson ezt mondja:

— Ez már maga azon következményeket vonhatja maga után, amelyeket az új német tengeralattjáró rendelkezésekkel minket illetőleg elérni szándékoznak. Nyílt cselekedet eddig nem következett be. A német buvárhajók parancsnokai nem várt tapintatot és önuralmat tanusítanak. A helyzet azonban mindenemü komoly lehetőségeket, veszedelmeket rejteget, ezért nagyon elővigyázatlan dolog volna, ha nem volnánk elkészülve minden lehetőségre.

— Kötelességem tehát, hogy felszólítsam önöket biztossáknak nekem haladéktalanul mindazon fölhatalmazásokat, amelyekre minden pillanatban szükségem lehet. Kereskedelmünket, polgáraink vagyonát, életet elhatározottsággal kell megvédenünk. **Remélem nem lesz szükséges fegyveres erőnköt működésbe léptetnünk. Az amerikai nép nem kívánja ezt s az általam választott utak egyiké sem fog háborúra vezetni minket.** A háborút csak szándékos offenzív cselekedet idézhetné elő.

— Fölkérem önöket, hatalmazzanak föl, hogy kereskedelmi hajóinkat, ha szükségessé válnék, önfelelemmel szolgáló fegyverekkel és szükséges eszközökkel felszereljük, hajóinkat és polgárainkat a tengeren való üzleti vagy békes munkájuk végzésénél megvédehesük. Nem képzelhetem el, hogy amerikai

elveket való férfi habozást tanusitana abban, hogy ezen dolgokat megvédelmezze.

Budapest, febr. 28. Bernből sürgönyzik: A Petite Parisien jelenti Washingtonból:

A szenátus vitája eddig ismeretlen hőfokra emelkedett. A demokraták a szombati ülésen kétségbevonták amaz indító okoknak őszinteségét, amely a köztársaságiakat az obstrukcióra készítette. Ebből kitetszik, hogy milyen nagy hőfokra emelkedett a két kamarában a szenvedelem. Lodge szenátor avval a nyilatkozatával, amelyben kimondta, hogy az elnök az egész kongresszust maga mögött találja, ha cselekedni fog, de elveszti bizalmát ha nem cselekszik, világosan kifejtette a republikánusok álláspontját, de egyszersmind fölszabadította a szenvedelmeket. Az izgatottság a paroxizmusig fokozódott, amikor Lodge-nak Wilson ellen mondott támadó beszéde után Fall republikánus szenátor felolvasta a javaslatot, amely az elnököt meghatalmazza az Unio haderejének fölhasználására.

A buvárhajóharc. — A Laconia elsüllyesztése.

Budapest, febr. 28. Rotterdamból sürgönyzik:

A Laconia elsüllyesztése áll ebben a pillanatban a tengeri események előterében. Izgatott feszültséggel várják, vajjon ez az eset előidézi-e Wilson döntő lépését. A Laconia, ha személyszállító voltát tekintjük, csaknem üresen haladt London felé, mert a közel huszezer tonna hajón mindössze csak háromszáz ember volt, tehát minden valószínűség szerint **hadianyaggal volt megrakodva.** Összesen nyolcan veszték a Laconiával a tengerbe, köztük két chicagói hölgy. A megmenekült utasok közt négy amerikai is van. A Laconia legénysége között husz amerikai volt.

Budapest, febr. 28. Berlinből sürgönyzik: A Laconia elsüllyesztésének részleteiről újabban a következő távirat jött Hágából:

Az eltűnt utasok között van az amerikai Hoy Mary és leánya Chicagóból, továbbá Warring tanár és a Chicagó Tribun munkatársa Gibbons.

Budapest, febr. 28. Londonból sürgönyzik:

Megerősítik a jelentést, hogy a Laconia megtorpedőzésánál két amerikai hölgy megfagyott.

Egy másik londoni távirat szerint, a Laconia megtorpedőzésáról szóló jelentésekből kiderül, hogy a hajót két torpedó érte. A második husz perccel az első után, mikor a mentőcsónakokat már lebecsátolták. Nyolc mentőcsónakot vasárnap este tíz órától hétfő reggelig hanykolódott a tengeren. Az egyik csónakon, amelyik léket kapott, néhány utas a kimerültségtől meghalt. Azt hiszik, hogy 18 ember, köztük két amerikai nő eltűnt.

Budapest, febr. 28. Amsterdamból sürgönyzik:

A Tosca nevű angol gőzös, amelynek 26-ikán kellett volna a tengerre mennie, nem fuhatott ki a kikötőből, mert saját legénysége a gépeket elpusztította.

Egy másik amsterdami távirat jelenti:

A Semland, Boudoua, Zojdisk nevű gőzösökről, amelyek megtorpedóztatásuk után a tengeren hanyódtak, nem érkezett újabb hír. A hajóknak többé nyomukat sem látták. Az angol admirális megállapítja, hogy **elsüllyedtek.**

Budapest, febr. 28. Bernből sürgönyzik: A Malin tudósítója jelenti:

Néhány nappal ezelőtt egy német buvárhajó **egy egész angol halászflojtól elsüllyesztett.**

Budapest, febr. 28. Hágából sürgönyzik:

A Holland Lloyd jelentést kapott, hogy a Laconia megmentettjeit a Gósterland hajó vitte Angliába s a menekültek jóállapotban érkeztek Londonba.

Az entente tavaszi offenzívája.

Budapest, febr. 28. A sajtóhadiszállásról jelentik: Bardonok a helyzetről ezeket mondotta:

— Miután az entente ridegen elutasította békeajánlatunkat, úgy látszik még olyan erővel rendelkezik, amelyekre újabb reményeket épít. Kétségtelen, hogy a tavasszal, elleneségeink ezen erőkre támaszkodva, igen nagy arányú offenzívát indítanak. Ellenségeink csalódása azonban éppen olyan nagyarányú lesz, mint amilyen példátlan erőfeszítéseket tesz. Csapatáink a szokatlan hideg telet jól kiállították, egészségügyi viszonyaink kitűnőek.

Az orosz дума megnyitása ostromállapottal.

Budapest, febr. 28. Mint Szentpétervárról sürgönyzik, a дума megnyitásának napján, tegnap Szentpétervárott kihirdették az ostromállapotot. A lakossággal közölték, hogy minden zavargást fegyveres erővel fognak elnyomni.

Egy másik szentpétervári távirat jelenti:

A дума és a birodalmi tanács újaból megkezdték működésüket.

и. н. деоничари
 редулам и пре-
 917. г. по р. к.
 елом довазу на
ПТИНУ
 ос и два чина
 зорног одбора
 подела чисте
 огу на скуп-
 ту се другом
 16. год. има
 не буде ре-
 та 22. марта
 Управа.
 злетеврл.
 про 1916.
 6 година.

68799	—
10512	06
35568	—
80911	72
7099	23
02890	01
3150	03
567	48
8089	62
6000	—
374	—
181	13

ывелю.
 ђсеф с. к.
 с. к.
 дам с. к.
 ер. Пал.

HIREK.

— A német hivatalos jelentés febr. 27 ről. miniszterelnökség sajtóosztálya közli:

A német nagyhódiaszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Ypern és a Somme közötti arcvonalunk ellen intézett számos angol előretörés során az angolok csak egy alkalommal jutottak árkaikba. Ellentámadásunkkal kivertük az Arrastól keletre benyomult ellenséget. A tüzéségi tűz csak kevés szakaszon emelkedett túl a rendes mértéken.

Keleti harctér:

Csökkenő hidegben többszörösen élénkebb volt a harci tevékenység mint az utóbbi időben.

Macedon arcvonal:

Nincs újság. — Ludendorff.

— **A kulturegyesület Arany János ünnepe.** Most március 2-ikén lesz századik évfordulója Arany János születésének. Ebből az alkalomból a kulturegyesület is áldozni kíván a magyar kultúra szellemóriásának s mint már jeleztük szabad liceumi előadásai keretében március 4-ikén Arany János emlékünnepezt rendez. Az ünnepély műsorát már teljesen összeállították s az ünnepélyt Grézlo János kir. tanfelügyelő, a kulturegyesület aligazgatója fogja bevezetni. Utána Markovics Annuska Petőfi Sándornak Arany Jánoshoz írt költeményét fogja elszavalni, majd Somfai János, lapunk szerkesztője, az Arany János irodalmi társaság rendszer tagja tart előadást a nagy költőről. Végül Zitta Sándor közli. [tanfolyamhallgató] elszavalja Arany János hatalmas erejű balladáját, a walesi bárdokat. Az ünnepély a Kaszinótársulat nagytermében lesz és belépődij nincsen. Bizonyos, hogy a közönség érdeklődésével nagyban emelni fogja a költő iránti kegyeletet megemlékezést és hódolatot.

— **Ipartelep és gőzkazánulajdonosok figyelmébe.** A nagybecskereki kerületi iparfelügyelőség vezetője, Szabóky Károly iparfelügyelő hivatalától a mai napon megvált. Hivatali összes ügyeit a szegedi ker. iparfelügyelőség (Szeged, Földvár-utca 4) vette át, amiért is minden az iparfelügyelőséghez tartozó ügyekben ezentúl az érdekeltek a fenti címre forduljanak.

— **Köszönet.** A Szociális Misszió gyermekvédelmi céljaira következő adományokat vették: N. N. 50 koronát, Veress Kelemenné 4 koronát küldött, amely nemes adományokért ez uton is hálás köszönetet mond az egyesület elnöksége.

— **Katonaotthon** A rivai vár területén lévő Unterabschnitt I. parancsnoksága ennek székhelyén egy katonaotthont rendez be melynek vezetésével dr. Huldshiner ezredorvost bízta meg. A katonaotthon körülbelül 600 emberre van számítva és célja, hogy a parancsnokság altisztejei és legénysége világos, meleg, barátságos szobákban szórakozásra, társalgásra, olvasásra, játékra, zenére alkalmat találjon. Ezzel kapcsolatos elárúsító helyiségben tea, hideg ételek és néhány fontosabb nélkülözhetetlen árucikk kerülne eladásra. Egy olvasószoba és könyvtár felállítását is tervezve van. Mivel azonban az ezen Otthon felszereléséhez szükséges anyagi eszközök hiányoznak, támogatásért az Otthon a nagyközönséghez fordul. A katonaotthonok fontosságát és jelentőségét a csapatok jó hangulatának fenntartása szempontjából főlegesen volna bővebben fejtegetni. A katonáknak valóságos életszükséglete a szabad órákban egy kellemes, világos helyiségben szórakozni, játszani, írni, olvasni. Ilyen katonaotthonok létesítése Ófelségének személyes kívánságára vezethető vissza.

Ezért kéri az Otthon a közönséget az Otthon ügyét vegye pártfogásába és ezt könyvek, folyóiratok, hangszerek (gramofon, gitár, citera, harmonika), játékkártyák és egyéb társasjátékok adományozása által előmozdítani. A

küldendő tárgyakat a köv. címre kérek címezni: K. u. k. Kommando des Unterschnitt I. Soldatenheim, Feldpost Nr. 517/I.

Kérését az Otthon még azon indokkal támogatja, hogy az Unterschnitt I. területén nagyon sok magyar katona, nevezetesen *Torontál* és Temes vármegyéből tartózkodik, kik messze hazájuktól ritkán találnak alkalmat magyar könyvek és újságok olvasására.

— **A Városi Moziban** holnap egy rendkívül érdekes társadalmi dráma kerül színre egy új híres mozicsillag Emilia Sanomm szereplésével. A dráma címe: „A vezércsillag” s meséje csupa izgalom, felvételei pedig páratlanok. Azonkívül lesz egy kitűnő vígjáték is, amely sok mulatságot ígér.

— **Betörések az éléskamrákba.** Az utóbbi időben a nyomorúság egyre szaporítja az éléskamrák tolvajait. Minduntalan történik, hogy hol itt, hol ott fosztanak ki ismeretlen tettesek egyes házakban éléskamrákat s az élelmiszereket elviszik. Mult éjjel *Beneh* Károly szállodás éléskamráját szemelték ki fosztogatás: a tolvajok s itt már nagyobb zsákmányra találtak. A tolvajok feltörték az éléskamra ajtaját s a kamrában levő husneműeket, főzelékféléket s más élelmiszereket, mintegy ezer korona értékben elvitték. A rendőrség nagy apparátussal keresi az éléskamrák tolvajait, de a tulajdonosoknak is figyelmebe ajánlja, hogy fokozott gondnal ügyeljenek az éléskamráikra.

— **Az Est** hirszoigálata a mostani vasuti akadályok mellett is a leggyorsabban és a legjobban tájékoztatja az ország közönségét a világháború eseményeiről. Az Est kiadóhivatala gondoskodik arról, hogy a vidéki olvasó a mostani nehéz forgalmi viszonyok mellett is a lehető leghamarabb jusson lapjához. Az Est szerkesztősége pedig a semleges országokból kapott legfrissebb és legmegbízhatóbb táviratait utján minden más hirszoigálatot napokkal megelőzve még ott is a leggyorsabban tájékoztatja a közönséget, ahol a lapok a rendesen jóval későbbben érkezhettek meg. A budapesti és a vidéki eseményekről szintén Az Est-ben találhatók a legfontosabb és legérdekesebb tudósítások.

— **Haborus haj,** melyben különösen rossz időjárás esetében számos hősrünk sokat szenvedett, a csusz-köszvényes fájdalom, melyet a nedves lövészárokban könnyen lehetett megkapni. Ily fájdalomtól azonban rövidesen szabadul az ember, ha a fájdalomcsillapító, nyilalás, szurás és szaggatás ellen is kitűnő Feller-féle „Elsa-fluidot” használja. Békeárak: 12 üveget bérmentve 6 koronáért küld Feller V. Jenő gyógyszerész Stubica, Centrále 125. szám (Zágrábmege). A Feller-féle hashajtó Elsa-pilulákból 6 doboz 4 K 40 f bérmentve.

— **Gyengeelmájúak és gyengeelhetőségük felvétele.** A borosjenői (Aradmege) gyógy-pedagógiai nevelő- és foglalkoztató állami intézetben az 1917-18. tanévben több gyengeelmájú és gyengeelhetőségű növendék vételik fel. Szegénysorsuk ingyenes elhelyezést nyernek. Prospektust ingyen küld az intézet igazgatósága.

— **Könyveket a haretérre! Küldjünk könyveket és folyóiratokat a haretérre. A könyveket és folyóiratokat a Torontálmegei Közművelődési Egyesület készségegel továbbítja.**

TÁJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 5 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjjele” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 2-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltetnek.

— **Adakozzunk az elesett hősrők özvegyei és árvái javára! Hadsegélyező Hivatal főpénztára, Képviselőház.**

Irodalom.

— „A Nő” c. feminista folyóirat februári száma újból változatos és gazdag tartalommal jelent meg. Kosztolányi Dezső kitűnő fordításában Eleonora Kalkowsa longyel költőnő versét hozzák. Szegvári Sándorné a nők választójoga legújabb stádiumáról számol be. Cikk jelent meg a nők szerepéről a békemozgalomban világszerte. Müllerné Miskolczy Eugénia a kis Kohn Margitka esetével kapcsolatos értekezést írt. A háború és nő-fölösleg nagyproblema-járól dr. M. Vaerting hírneves német szociológus írt figyelemre méltó cikket. Szirmai Oszkárné, Minna Cauer és Hedwig Dohm egy-egy rendkívül tartalmas cikkel gazdagították a lapot. „A Nő” állandóan hozza a női munka érvényesüléséről, haladásáról szóló hazai és külföldi híreket, védője és szószólója a nők jogos törekvéseinek, az anya- és gyermekvédelem követeléseinek. Előfizetési ára egész évre 5 kor., félévre 2.50 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V. Mária Valéria-utca 12.

— **Magyar háborús adópolitika.** Ezen a címen jelent meg dr. Szende Pálnak, az O. M. K. E. főtitkárnak nagyszabású adópolitikai könyv és tanulmány szerzőjének legújabb műve az adópolitika háborús kérdéseiről. Ebben a könyvében a szerző sorra veszi és eredeti okfejtésekkel és új számításokkal magyarázza a háború adópolitikájának valamennyi problémáját. Vezető szempontja, mint eddigi adótanulmányában is, az egyes gazdasági és társadalmi osztályok politikai súlyának és befolyásának mérlegelése. Mennél nagyobb ez a befolyás, annál kisebbek az illető osztály adóterhei. Ezt a tételt az összes háborús adókra nézbe bebizonyítja. A szerző rendkívül érdekes művében célul tűzte ki maga elé az adópolitikai kérdéseknek, amelyek eddig csak igen szűk körök érdeklődését tudták lekötöni, népszerű és mindenki által megérthető ismertetését, hogy így a laikusoknak is módot nyújtson ezen nagyfontosságú gazdasági problémák megismerésére. A könyv, mely a Világ kiadásában most jelent meg, 4 koronáért minden könyvkereskedésben megrendelhető.

— **Drasche-Laár Alfréd** könyvét, a Tüzpróba című regényt nemcsak a kritika fogadta lelkes elismeréssel, hanem a közönség is szinte páratlan érdeklődést tanúsít iránta: az első kiadás néhány rövid hét alatt teljesen elkelt. Most készül a második kiadás, amely néhány nap múlva meg fog jelenni. A közönség tömeges érdeklődése a kitűnő könyv iránt egyre élénkebb, úgy hogy a második kiadás is előreláthatólag igen hamar el fog kelni.

Mégis

bekövetkezett az, amit tőlünk telhetőleg igyekeztünk elkerülni s amitől szeretünk volna kedves, hű vevőközönségünket megkímélni. Olyan példátlan módon drágultak

meg

az összes gyártási nyersanyagok, munkabérek, szállítási költségek, hogy csak emberfeletti nehézségekkel tudjuk a Diana-sósorszeszt régi kiváló minőségében és erősségében a közönségnek adni. Nem

lesz

ember, aki nem ismerné e súlyos viszonyokat, s aki ne találná ily körülmények között érthetőnek, sőt jogosnak, hogy a Diana-sósorszeszt árát újra kellett szabályoznunk. De ha majd elkövetkezik

a béke

és ismét helyreállanak a háború előtti állapotok, akkor mi is sietni fogunk érvénybeléptetni közönségünk részére azokat az eladási árakat, melyek régebben fennállottak.

Ezidő szerint a

kis üveg Diana-sósorszesz ára . K 1.30
nagy „ „ „ „ „ 3.50
legnagyobb „ „ „ „ „ 7.—

DIANA kereskedelmi r.-t.
Budapest, V., Nádor-utca 6.

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Telefon 330.

Csütörtökön, 1917. évi március hó 1-én két előadásban d. u. 5 és este 8 órákor, rendes helyárak mellett, elsőrangú szalonzenekísérettel

A vezércsillag.

Dráma 3 felvonásban, poétikus mesés jelenetekkel. A főszerepben Emilia Sanomm.

A féltékeny Mayer. Vigjáték 2 felvonásban.

A Jéghegyek között, Tanulságos felvétel.

MODERN MOZI

TELEFONSZÁM 312 és 47.

Szerdán, február hó 28-án két előadás:
— délután 5 és este 8 órakor. —

A gyémánt királynő

Detektivdráma 4 felvonásban.

A legcsunább

Amerikai vigjáték 2 felvonásban.

Aktuális harctéri felvételek.

Holnap új Dorrit Weixler vigjáték.

Helyárak:

Mérsékelt: páholyülés 80 f., I. hely 70 f.,
II. hely 60 f., III. hely 40 f.
Rendes: páholyülés 120 K., I. hely 100 K.,
II. hely 80 f., III. hely 50 f.

A román invázió Erdélyben.

— febr. 28.

Nemsokára egy félesztendeje lesz, hogy hazánk délkeleti részét orvul új ellenség támadta meg s sikerült neki egyelőre megvetni a lábát Erdélyben. Ma, amikor tisztán látjuk, minő nyomorult sorsra jutott Románia azután, hogy áruló módon rajtuk ütött, önkéntelenül is fölvetjük a kérdést, hogy tudta ez a minden haditapasztalatot nélkülöző ellenfelünk aránylag oly könnyen állapni Erdély határát?

Hadvezetéseink kétségtelenül előre megtették minden intézkedést egy román háboru esetére. Kétségtelen továbbá, hogy a hadüzenet nem jött váratlanul, de a rendelkezésre álló erők gazdaságos kihasználása — a hadvezetés egyik alapelve — nem engedte meg, hogy egy esetleg bekövetkező román támadásra való tekintettel nagyobb csapatösszeállításokat mozdítsunk össze és vesztegetessünk a román határon, amelyek nagy kiterjedésű hadszíntereink valamelyikén egyelőre még jobb szolgálattal tehetek. Ezért a román hadüzenetig csak határvédő csapatok állottak Erdély határán avval a feladattal, hogy tartóztassák fel az ellenség előnyomulását. Ezek a csapatok tökéletesen meg is oldották feladatukat és a történelem föl fogja jegyezni hősies magatartásukat a mindenütt elnyomó többségben föllépő ellenséggel szemben.

A román hadsereg már egy év óta mozgósítva volt, oly formán, hogy mindig új és új részeket hívtak be. A 18 tábori és 6 területi hadosztály erejével rendelkező hadsereg a hadüzenet átadásakor biztos hírek szerint még meg sem közelítette a harcra való állapotát. Mindenekelőtt: nem volt hegyi tüzérség és azokhoz a nehéz lövegekhez, amelyeket Japán, Oroszország és Franciaország röviddel a háboru előtt szállítottak, nem volt kellően kiképzett személyzete, sem a tiszt, sem a legénység nem ismerték az ágyuanyagot. Biztos tudomásunk van róla, hogy a lövészkerdés és még sok más kérdés sem volt megoldva, hegyitérnek is híjával voltak. És Románia mégis a háboru mellett döntött és a hadüzenet éjjelén határállásaink megrohanásával nyitotta meg az ellenségeskedést. A román hadsereg harcbevetése határozottan mindkét hadviselő felet meglepte. A döntő napon a határőrségek román csapatait avval alarmirozták, hogy gyakorlat lesz a határ mentén. A határhoz közelebb állomásozó csapatokat gyalog, a távolabbiakat vasuton menesztették a határra s csak itt hirdették ki előttük a hadüzenetet. Bizonyítékaink vannak rá, hogy eddig az időpontig sem a tiszteknek, sem a legénységnek sejtelmük sem volt a bekövetkező eseményekről és be van bizonyítva az is, hogy még a román hadügyminisztérium is csak az utolsó percben értesült a hadüzenetről.

Erdély határán sem mutatott semmi bekövetkező eseményekre, legfeljebb az, hogy Predealon és Gyimesbükkön két személyvonat elmaradt. Az első összejövetel Predeal mellett esti 8 óra 15 perckor történt, tehát az ellenségeskedés megkezdésének esti 9 órára bejelentett hivatalos időpontja előtt; három negyed órával később pedig a gyimesi szorosnál és a többi hágón is megtörténtek az összejövetelések. Ennek a meglepetésre számító és kétségkívül ügyesen keresztülvitt ter-

nek jelentékeny kezdeti sikerek jártak a nyomában. Elhárító hadseregeinket még nem összpontosítottuk és a budapest-brassói vasut korlátolt teljesítő képessége miatt nem látszott tanácsosnak, hogy a határbiztosító csapatok a hadseregeknek a határ mentén való felvonulásáig felvegyék a küzdelmet. Hogy ezeket az erőket a nagyon túlnyomó számban levő ellenség ellen védelmi harcban hiába föl ne álldozzuk, a hadvezetőség arra szánta el magát, hogy ezek a csapatok csak éppen hogy érintkezésbe lépjenek az ellenséggel és nyomban vonuljanak is vissza rendszeresen azoknak a térségeknek a határáig, ahol időközben az elhárító hadseregeket felállítják; közben persze fölük telhetőleg az ellenség előnyomulását is feltartóztatva. Brassótól délre a 82. számú székely gyalogezred lelte még először az ellenséggel való érintkezést, visszaverte és minden talpalatnyi földért hősiességgel küzdött. A románok várakozásunk ellenére csak lassan nyomultak utánunk a kiűritett határszakaszokba. Minden nagyobb akciót kerülve, lassan tapogatóztak előre, megszállták Brassó, Csik, Háromszék és Fogaras megyéket és betörték Szeben, Hunyad és Krassó-Szörény megyékbe is. Alighogy átlettek a határhágókat, erődítéseket emeltek, majd beásták magukat és befejezték mozgósításukat. De az elsietés és egyéb mulasztásaik kezdték magukat megbozsolni. A gyors előnyomulás két hetet vett el a hadműveletekre fordítható időből. Hátszegtől délkeletre először bukkantak erős ellenállásra a románok, majd Petrozsénynél és Lupénynél vissza is verték őket. E perctől kezdve bosszualló sors üldözte a román hadsereget. A szövetséges haderők görgetege megindult és a mult év szeptemberének utolsó napjaiban gyors egymásutánban következtek nagyszabedű, brassói és orsovai dicső győzelmek: Erdély rövid idő alatt végleg felszabadult a román invázió alól.

Közgazdaság.

Az Ipar és Kereskedelmi Bank közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, febr. 28.

A nagybecskereki Ipar és Kereskedelmi Bank tegnap délután tartotta hetedik évi rendes közgyűlést a részvényesek élénk részvétele mellett.

A közgyűlést Eckstein Samu vezérigazgató nyitotta meg, akinek indítványára dr. Pollák Győzöt választották meg közgyűlési elnöknek. Ezután fölolvasták az igazgatóság jelentését az intézet mult évi üzletéről, amely ezuttal is sikeres tevékenységről tesz tanúságot. A jelentés a következő:

Tisztelt Közgyűlés!

Immár harmadszor terjesztjük a háboru óta zárszámadásunkat a t. Közgyűlés elé, melyben az 1916. évben kifejtett üzleti tevékenységünkről és annak eredményéről számolunk be.

Az elmúlt évben is általános pénzbőség mutatkozott és ez reményt nyújt arra, hogy a további küzdelmeket közgazdaságilag is életképesen fogjuk kiállani.

Üzletfeleink, kik legnagyobb részben gazdálkodással foglalkoznak, terményeik jó értékesítésével nagy jövedelemre tettek szert, melyet részben beletétek helyeztek el, de legnagyobb részben adósságaik törlesztésére fordították.

Váltótárcaink ennek következtében 111.315 korona 77 fillérrel apadt. Betétállományunk dacára annak, hogy a mult évben kibocsájtott hadikölcsön jegyzésekre nagy összeget bocsájtottunk betevőink rendelkezésére, 52.603 kor. 91 fillérrel haladja meg a mult évi állományt.

Az elmúlt évben kibocsájtott IV. és V. hadikölcsönök sikere érdekében a legnagyobb odaadással és a hazafias kötelesség tudatától áthatva működünk közre, miáltal intézetünknel 255.400 koronát jegyeztek. Saját részünkre 20.000 korona n. é. hadikölcsönt jegyeztünk, miáltal értékpapírállományunk 97.120 koronát tesz ki.

A kimutatott tiszta nyereség az 1915. évről áthozott 1933 kor. 53 fillér nyereséggel együtt 15.956 kor. 96 fillért tesz ki, melynek felhasználására nézve a felügyelő-bizottsággal egyetértve javasoljuk a t. Közgyűlésnek, hogy részvényenként 5 korona, összesen 10.000 korona a 7. számú osztalék-szelvény beváltására a közgyűlést követő naptól kezdve a részvényeseknek kifizetessék, 4000 korona a tartalék-alaphoz csatoltassék, 624 korona a napbiztosok

jelenléti jegyeinek beváltására fordíttassék, a fennmaradó 1332 kor. 96 fillér pedig új számlára vitessék elő.

A közgyűlés a jelentést, valamint a felügyelő-bizottság jelentését egyhangulag tudomásul vette s a fölmentvényt minden irányban megadta.

Ezután megejtették a választásokat és megválasztották a választmányba három évre: Bauerle Pált, Engel Ádámot, Gottlieb Károlyt, Klein Jánost, Lehmann Mihályt, Praszák Antalt, Schmidt Pétert és Szegfü Sándort.

A felügyelő-bizottságba három évre: Erber Gyulát, Hegedüs Mórt és Sebestyén Károlyt.

Végül a közgyűlés az elnök indítványára Eckstein Samu vezérigazgatónak, az igazgatóságának, a felügyelő-bizottságnak és az intézet tisztviselőinek a nehéz viszonyok között elért szép eredményért köszönetet mond, Szegfü Sándor részvényes indítványra pedig dr. Pollák Győzöt közgyűlési elnöknek fejezi ki köszönetét.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

478—917. szám.

167—3

Hirdetmény.

Nagyvárosi közszolgálati alkalmazást nyer 6 korona napidíj mellett azonnali belépésre olyan egyén, ki önállóan dolgozni tud és románul beszél.

Nagyváros, 1917 február hó 25-én.

Nagyvárosi közszolgálati elöljárósága.

Meghívó.

A nagybecskereki opova—budzsák negyedik háromtagos szerbnyelvű földbirtokosok gazdasági szövetkezete 1917 március hó 8-án d. u. 3 órakor a belvárosi g. kel. hitfelekezeti iskolában

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a szövetkezeti tagok ezennel meghívotnak. — A kellő számú tagok meg nem jelenése esetén a közgyűlés f. é. március hó 16-án d. u. 3 órai kezdettel fog megtartatni.

Nagybecskerek, 1917 február hó 27.

Szövetkezeti igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlési elnök, jegyzőkönyvvezető, 3 hitfelekezeti és szavazatszedő kijelölése.
2. Az 1917. évi költségvetés tárgyalása és megállapítása.
3. Indítványok.

A Feller-féle joltvó, inakat és izmokat erősítő

„ELSA-FLUID”

elállítja

tagjainkban a fájdalmakat

Békeárak: 12 üveg bérmentve 6 korona
Feller V. Jenő gyógyszerésznél Stubica,
Centrale 125. szám (Zágrábmege). — Több mint 100.000 köszönőlevél és orvosi ajánlás.

Eladó

egy 2 éves vöröstarka, tenyész-igazolvánnyal ellátott

bika

(184—10.4)

Köcsén, Mixich Ede

54. sz. a. lakosnál.

Meghívó.

A Törökkanizsai Kerületi Takarékpénztár XCV. évi rendes közgyűlését

1917 március hó 11-én d. e. 11 órakor Törökkanizsán az intézet helyiségében tartja, melyre az alapszabályok 15. §-a alapján van szerencsém a t. részvényeseket meghívni.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1916. évi üzleti évről.
2. A mérleg és zárszámadások előterjesztése, indítvány és határozat a tiszta nyereség felosztása iránt.
Törökkanizsa, 1917 január hó.

3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
4. Az alapszabályok módosítása.

Báró **Tallán Béla** s. k.
intézeti elnök.

Jegyzet. A közgyűlésen csak azon részvényesek vehetnek részt, kik a közgyűlés napja előtt 3 nappal d. e. 12 óráig szelvényeivel ellátott részvényeiket a társaság pénztáránál leteszik. Minden szabályszerűen letett két részvény egy szavazatra jogosít. Tíz szavazatnál többet sem saját személyében, sem másnak képviselőtében senki sem gyakorolhat.

Ugyon.		Mérleg-számla.		Teher.	
Készpénzkészlet		23985	76	Részvénytőke	450000 —
Váltótárca:				Tartalékalap	148000 —
Személyi váltók	456132 24			Jótekonycélú alap	4000 —
Jelzálogilag bizt. váltók	1030444 30	1486576	54	Betétek	1054092 85
Jelzálogkölcsonők:				Viszontleszámitolt váltók	163900 —
Törlesztéses kölcsönök	225767 59			Átruházott jelzálogkölcsonők	401931 09
Kamatkozó kölcsönök	296549 73			Jelz. kölcsönök árfolyam letétjei	18143 71
Községi kölcsönök	128853 36	651170	68	Pesti Magyar Keresk. Bank (hadikölcsön)	264531 —
Adószók:				Folyószámla (hitelezők)	297571 62
Jelzálog fedezet mellett	7123 79			Átmeneti kamatok	30000 —
Előlegek hadikölcsön-kötvé- nyekre	369546 98			Tiszta nyereség:	
Folyószámla fedezettel	123483 95	500154	72	Áthozat a múlt évről	686 21
Értékpapírok		184960	74	Folyó évi tiszta nyereség	43991 96
Intézeti ház		30000	—		
		2876848	44		
					2876848 44

Veszteség.		Eredmény-számla.		Nyereség.					
Főkönyvi lap sz.		K	f	Főkönyvi lap sz.		K	f	K	f
93	Állami és községi adó	11912	12						
97	Betétkamatadó	4587	67	16499	79				
89	Üzleti költség	7263	36						
92	Tisztli fizetés	14415	28	21678	64				
90	Betétkamat	45824	25						
83	Visszlesz. váltókamat	14223	49						
94	Átruh. jelz.-kölcson kamat	18305	89	78353	63				
38	Leírások			7879	—				
	Tiszta nyereség:								
	Áthozat a múlt évről	686	21					686	21
	F. évi tiszta nyereség	43991	96	44678	17				
				169089	23			169089	23

Törökkanizsa, 1916 december hó 31-én.

László Endre s. k. igazgató.

Papp László s. k. főkönyvelő.

Az igazgatóság:

Léderer Artur s. k. elnök. Ringhófer Andor s. k. alelnök. Eremitis Vajkó s. k. Dr. Fehér Bernát s. k.
Grüner Ármín s. k. Sztankovits Milos s. k. Spitzer Mór s. k.
Schwarcz Antal s. k. Tallán Vilmos s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta:

A felügyelő-bizottság:

Pósa Ernő s. k. elnök. Chernolatecz Géza s. k. Niesz Péter s. k. Ocskay Miklós s. k.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Nagybeeskereken.

Kiadó: Pleitz Fer. Pál.